

Modder verzamelen voor nestbouw

HUISZWALUWINVENTARISATIE NOORDOOST-TWENTE 2021

Om een beter beeld te krijgen van de huiswaluw organiseert Sovon Vogelonderzoek Nederland jaarlijks tellingen. Tal van natuurverenigingen in den lande nemen daar aan deel. In Noordoost-Twente zijn een vijftal natuurverenigingen al meer dan twintig jaar actief om een goed beeld te krijgen van het wel en wee van de prachtige zwart-witte "huisgenoot".

Deelnemende werkgroepen

Vrijwilligers van de Vogelwerkgroep Geesteren, de Vogelwerkgroep Heemkunde Denekamp, Vogelwerkgroep Heemkunde Ootmarsum en Natuur- en vogelwerkgroep "De Grutto" zijn op pad geweest om alle gegevens weer te verzamelen. Deze gegevens zijn gebundeld door coördinator Herman Braakhuis en ter beschikking gesteld voor het samenstellen van dit verslag.

Tellingen van Vogelwerkgroep Losser zijn separaat aan SOVON aangeleverd en niet verwerkt in dit verslag.

Aantal broedlocaties per atlasblok

In onderstaande tabel is per atlasblok van 5 x 5 km het aantal bewoonde nesten weergegeven van de afgelopen 8 jaar. Tevens is de ligging vermeld van het betreffende atlasblok.

Atlasblok	Regio	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
28-15	Geesteren	2	2	2	0	0	0	1	0
28-16	Geesteren	113	133	154	113	66	71	54	72
28-17	Mander	78	49	52	42	31	43	21	39
28-25	Geesteren	71	24	32	29	30	28	25	25
28-26	Geesteren	105	84	138	98	76	96	77	70
28-27	Nutter	35	27	18	16	39	64	48	34
28-28	Ootmarsum	157	159	228	226	146	111	126	106
28-35	Mariaparochie	2	0	0	2	2	10	4	2
28-36	Albergen	84	101	106	82	51	35	59	79
28-37	Fleringen	152	172	174	162	125	127	126	127
28-38	Rossum	135	163	174	190	216	186	193	185
28-46	Saasveld	73	82	75	63	41	45	49	39
28-47	Saasveld	60	32	69	91	62	55	72	76
28-48	Deurningen	81	63	74	87	79	35	67	51
28-57	Deurningen	6	5	11	0	0	0	0	0
28-58	Deurningen	70	87	44	58	64	11	59	37
29-11	Breklenkamp	9	0	9	14	16	7	3	43
29-21	Tilligte	26	26	38	32	41	43	36	33
29-22	Denekamp	71	g.g.	103	126	129	122	102	120
29-31	Volthe	100	56	101	95	84	59	72	97
29-32	Denekamp	63	16	113	133	102	113	128	188
Totaal		1493	1281	1715	1659	1400	1261	1322	1423

Toelichting

De eerste huiszwaluwen kwamen in de loop van april mondjesmaat aan op de broedlocaties maar door de koude weersomstandigheden duurde het lang voordat de populatie op peil was. In totaal zijn 308 locaties bezocht. Op 173 adressen werd de huiszwaluw aangetroffen en konden er totaal 1493 bewoonde nesten worden geteld. De top drie van de atlasblokken met de meeste vestigingen zag er als volgt uit: met 157 bewoonde nesten telde atlasblok 28-28 regio Ootmarsum de hoogste dichtheid. Atlasblok 28-37 regio Fleringen was goed voor 152 nesten gevolgd door atlasblok 28-38 regio Rossum met 135 nesten.

Aantal locaties per woonplaats

Huiszwaluwen geven er de voorkeur aan in kolonies te broeden. In onderstaand overzicht

Op 173 adressen werden huiszwaluwen aangetroffen

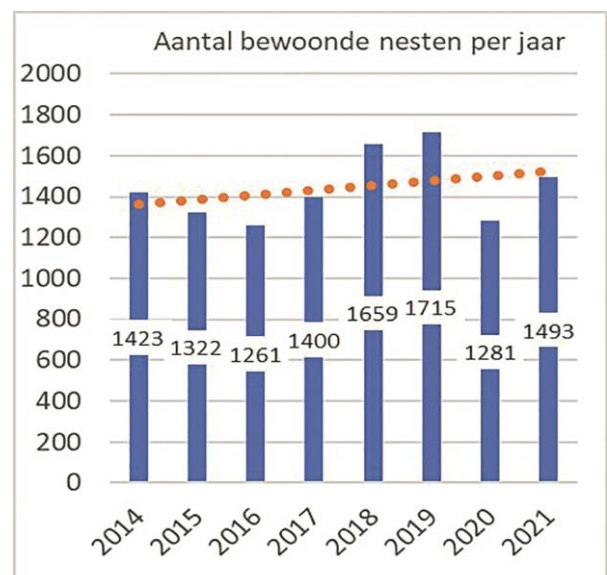
van 2021 en 2020 is een verdeling gemaakt van het aantal aanwezige locaties en het aantal getelde nesten per woonplaats in ons telgebied. Een goede vergelijking met 2020 is echter lastig te geven doordat in dat jaar niet alle locaties zijn bezocht vanwege corona. Woonplaatsen met een groot buitengebied als Rossum en Geesteren herbergen de meeste locaties en getelde nesten.

Plaats	Locaties bezet		Nesten		Plaats	Locaties bezet		Nesten	
	2021	2020	2021	2020		2021	2020	2021	2020
Agelo	11	16	101	125	Manderveen	1	2	7	5
Albergen	10	9	115	126	Mariaparochie	1	1	2	2
Beuningen	6	g.g.	26	g.g.	N. Deurningen	3	g.g.	11	g.g.
Breklenkamp	3	g.g.	20	g.g.	Nutter	4	4	31	19
Denekamp	16	g.g.	51	g.g.	Oldenzaal	1	1	23	20
Deurningen	4	8	69	95	Ootmarsum	1	1	17	13
Fleringen	14	12	134	133	Oud Ootmarsum	8	7	31	22
Geesteren	23	23	236	160	Reutum	2	1	9	7
Hertme	1	1	3	8	Rossum	21	20	195	213
Hezingen	1	1	5	5	Saasveld	14	8	104	69
Langeveen	4	4	64	91	Tilligte	5	g.g.	16	g.g.
Lattrop	4	g.g.	23	g.g.	Vasse	1	1	21	16
Mander	6	10	71	47	Weerselo	7	8	85	110

Aantalsontwikkeling

De totale populatie huiszwaluwen in Noordoost Twente fluctueert jaarlijks maar er lijkt zich, zoals de grafiek laat zien, een lichte toename af te tekenen. Hiermee volgen we de landelijke trend waarin ook een lichte toename is te zien van het aantal broedparen. Een duidelijke verklaring hiervoor is er niet te geven. Misschien dat klimaatverandering hierin ook een rol speelt.

In de grafiek staat de ontwikkeling weergegeven van het aantal bewoonde nesten in de periode 2014- 2021

Koloniegrootte

Onder koloniegrootte verstaan we in dit verslag het aantal nesten dat op een bepaald adres voorkomt. Landelijk wordt hiervoor een

verdeelsleutel toegepast uitgedrukt in procenten en als zodanig aangegeven in onderstaande tabel. (ter vergelijking vier jaargangen)

Categorie	Koloniegrootte	2021	2020	2019	2018
A	1 nest	10 %	12 %	14 %	16 %
B	2 – 5 nesten	44 %	34 %	33 %	34 %
C	6 – 15 nesten	27 %	35 %	34 %	28 %
D	16 – 25 nesten	13 %	13 %	11%	12 %
E	26 – 50 nesten	6 %	6 %	1 %	4 %
F	51 – 100 nesten	0 %	0,7 %	1 %	0 %

Toelichting

De grootste verandering heeft zich voorgedaan in de B en C locaties. Het aandeel van categorie B locaties met 2 tot 5 bewoonde nesten is behoorlijk toegenomen ten koste van de grotere locaties met 6 tot 15 nesten. Op voorhand niet direct een goede ontwikkeling in het zicht dat kleinere locaties gevoeliger lijken voor afname van het aantal broedparen. De grootste kolonies in categorie E werden gevonden bij de fam. Loohuis in Geesteren met 28 nesten, Bartels Oldenzaal en Scholten Geesteren met ieder 29, Timmers Fleringen en Hartman Rossum ieder 31, Hannink Albergen 33, Broenink Langeveen met 35, Wessels in Geesteren 37, terwijl Reuver in Deurningen koploper was met 47 nesten.

Kunstnesten

Ruim 30 jaar geleden werd door onze vereniging in Fleringen voor het eerst in de regio geëxperimenteerd met het gebruik van kunstnesten. Dit was dermate succesvol dat het gebruik en de productie van kunstnesten een grote vlucht heeft genomen. In ons werkgebied hangen momenteel op 94 locaties totaal 769 kunstnesten met een bezetting van 58 % bezet. Uit onderzoek is gebleken dat het broedsucces in kunstennesten op de zandgronden hoger ligt dan in natuurlijke nesten (bron: SOVON). In tegenstelling tot natuurlijke nesten kunnen kunstnesten niet van de gevel vallen en zijn minder gevoelig voor predatie.

De belangstelling in het najaar van doortrekkende huiszwaluwen voor de huiszwaluwtil in het Herinckhave, geeft hoop voor bezetting in komend jaar

Voor reacties en info:
secretariaat@nvwgdegrutto.nl

Bezetting huiszwaluwtilen

In Nederland staan momenteel 236 huiszwaluwtilen, hiervan zijn 46 (19,5%) bewoond door huiszwaluwen (januari 2021). In Noordoost Twente zijn er voor zover bekend vijf huiszwaluwtilen geplaatst met kunstnesten. Reeds in 2004 werd de eerste til geplaatst in Rossum, waarschijnlijk de eerste in Nederland, maar helaas tot heden onbezet. In Geesteren werd in 2016 een til geplaatst die in 2020 voor de eerste keer bezet was met één nest. Dit zette zich afgelopen jaar door met zeven bezette kunstnesten. De til geplaatst in voorjaar 2018 in Fleringen werd al in de zomer door huiszwaluwen in gebruik genomen met 2 nesten. De bezetting is in de volgende jaren opgelopen tot 12 nesten in 2021 waarvan één natuurlijk nest. De til die in 2019 in Oud-Ootmarsum is geplaatst in het natuur-ontwikkelingsgebied "Het Wiemsel" is tot heden nog niet bezet. In najaar 2020 werd een til geplaatst op het Landgoed Herinckhave. Ook deze til was de afgelopen zomer niet bezet maar werd in het najaar wel bezocht door groepen doortrekkende huiszwaluwen.

